

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 19, 25, 82, 86 IR 95 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PIRKIMŲ,
ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO
PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 31, 90 IR
101 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 11¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ
ĮSTATYMO NR. I-1113 9¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 25, 82, 86 ir 95 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – 1 projektas), Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 31, 90 ir 101 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – 2 projektas), Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 11¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – 3 projektas) ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 9¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – 4 projektas; toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant sudaryti sąlygas centralizuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų funkciją, stiprinti pirkimų profesionalumą – įdiegti pirkimų specialistų atestavimo sistemą, taip pat tobulinti teisinį reglamentavimą – išspręsti perkančiosioms organizacijoms praktikoje kylančias problemas.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, vykdydama numatytą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 29 d. pasitarimo protokolo Nr. 39 13 klausimo „Dėl viešųjų pirkimų vykdymo funkcijos centralizavimo“ įpareigojimą, įvertino Vyriausybės kanceliarijos projekto „Pasirengimas bendrųjų funkcijų viešajame sektoriuje konsolidavimui“ įgyvendinimo metu išorės ekspertų atliktos Vyriausybės kanceliarijos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų, Vyriausybės atstovų tarnybų, atitinkamo ministro valdymo sritims priskirtų įstaigų prie ministerijos, kitų įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija (toliau – Įstaigos), atliekamų viešųjų pirkimų funkcijos peržiūros rezultatus ir pateikė Vyriausybei pasiūlymus dėl Įstaigų viešųjų pirkimų vykdymo funkcijos centralizavimo. Šiems pasiūlymams Vyriausybė pritarė Vyriausybės 2019 m. kovo 27 d. pasitarimo protokolu Nr. 13.

Pagal Vyriausybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų funkcijos centralizavimo modelį 559 įstaigų tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai bus pavedami centrinėms perkančiosioms organizacijoms (VŠĮ CPO LT, Turto valdymo ir ūkio departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir steigiamai naujai įstaigai – Kultūros infrastruktūros centrui) pagal jų kompetencijai priskirtinų pirkimų objektų specifiką, o mažos vertės pirkimus vykdys pačios perkančiosios organizacijos. VŠĮ CPO LT taps pagrindine ir didžiausią dalį pirkimo procedūrų perimančia centrine perkančiąja organizacija, jai bus patikėtas ir Vyriausybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų poreikio valdymas bei plečiamas teikiamų paslaugų spektras.

Užtikrinti viešųjų pirkimų specialistų profesionalumą rekomendavo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikusi viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimo auditą (2018 m. gegužės 4 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VA-2018-P-900-1-4) (toliau – Audito ataskaita). Analogiškus pastebėjimus išsakė ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ekspertai atlikdami Lietuvos pasirengimo narystei šioje organizacijoje vertinimą. Įgyvendindama šias rekomendacijas, Vyriausybė jau minėtu Vyriausybės 2019 m. kovo 27 d. pasitarimo protokolu Nr. 13 patvirtino Viešųjų pirkimų profesionalumo stiprinimo planą. Šiame plane numatyta pagerinti pirkimus atliekančių specialistų gebėjimus atlikti viešuosius pirkimus,

įdiegus pirkimų specialistų atestavimo sistemą pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pasiūlymus, pateiktus įgyvendinus Europos Komisijos iš Struktūrinių reformų paramos programos finansuojamą projektą „Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas stiprinant viešųjų pirkimų specialistų profesionalumą“.

Įstatymų projektai padės įgyvendinti Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 293–294 punktuose nurodytus prioritetus: užtikrinti skaidresnius ir efektyvesnius viešuosius pirkimus juos centralizavus ir pasiekti aiškiai įvardintą tikslą, kad viešuosius pirkimus vykdytų tik tinkamos kvalifikacijos ir gebėjimų specialistai, taip pat 273 punkto nuostatą, kuria numatoma sudaryti sąlygas bendruomenių organizacijoms ir nevyriausybiniams organizacijoms dalyvauti įgyvendinant regioninę politiką, numatyti galimybes finansuoti administracines bendruomenių įgyvendinamų projektų išlaidas, peržiūrėti ir supaprastinti viešųjų pirkimų taisykles.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešųjų pirkimų politikos skyriaus (vedėja – Aurelija Ylė, tel. 8 706 64 834, el. p. aurelija.yle@eimin.lt) patarėja Rima Ambrazevičienė, tel. 8 706 64 621, el. p. rima.ambrazeviciene@eimin.lt ir vyriausioji specialistė Neringa Andrijauskienė, tel. 8 706 64 839, el. p. neringa.andrijauskiene@eimin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 straipsnyje reglamentuojama viešojo pirkimo komisijos sudarymo tvarka. Perkančioji organizacija, norėdama atlikti pirkimo procedūras, privalo sudaryti viešojo pirkimo komisiją, nustatyti jai užduotis ir suteikti įgaliojimus joms atlikti. Įstatyme įtvirtinta išimtis mažos vertės pirkimų procedūroms ir pagal preliminarąją sutartį atliekamoms atnaujinto tiekėjų varžymosi procedūroms – šiuo atveju perkančioji organizacija turi galimybę sudaryti pirkimo komisiją. Skiriant Komisijos narius, turi būti atsižvelgiama į jų ekonomines, technines, teises žinias ir Įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą. Komisijos nariais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Komisijos posėdžiai ir priimami sprendimai yra teisėti, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė visų Komisijos narių, o jeigu Komisija sudaryta iš 3 asmenų – kai posėdyje dalyvauja visi Komisijos nariai. Tokia pati komisijos sudarymo tvarka nustatyta ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatyme (toliau – Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymas) (Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 31 straipsnis). Pažymėtina, kad tokia tvarka neužtikrina tinkamos komisijos narių kompetencijos, nes (pagal Audito ataskaitos išvadas) viešuosius pirkimus 70 proc. perkančiųjų organizacijų atlieka specialistai, kuriems viešųjų pirkimų vykdymas nėra pagrindinė funkcija, be to, darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, kaita labai didelė. Įstatymo 95 straipsnio 1 dalyje (Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 101 straipsnio 1 dalyje) apibrėžiamos Viešųjų pirkimų tarnybos funkcijos, tarp kurių šiuo metu Viešųjų pirkimų tarnybai nėra pareigos tikrinti pirkimų specialistų žinias.

Pastebėtina, kad atliekant Lietuvos Respublikos diplomatinį atstovybių užsienio valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų supaprastintus pirkimus 19 straipsnis netaikomas vadovaujantis Įstatymo 25 straipsnio 3 dalies nuostatomis.

Įstatymas reglamentuoja viešųjų pirkimų tvarką, kai juos vykdo Įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodytus perkančiosios organizacijos požymius atitinkantys juridiniai asmenys, įskaitant ir viešuosius ar privačius juridinius asmenis, kurių veikla skirta nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio interesams tenkinti ir kurių veikla yra daugiau kaip 50 procentų

finansuojama iš valstybės ar savivaldybės biudžetų ar fondų lėšų. Toks reguliavimas nevyriausybiniams ar kitoms panašaus pobūdžio organizacijoms, kurios atitinka šį požymį ir kurios per finansinius metus viešiesiems pirkimams skiria ne daugiau kaip 58 000 Eur, sukuria jų pajėgumo neatitinkančių sunkumų, nes neturėdamos pakankamai žinių ir galimybių pasitelkti tos srities specialistų jos privalo atlikti viešųjų pirkimų procedūras, rengti visų per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių ataskaitas, o nuo 2023 m. – rengti viešųjų pirkimų planus. Paimų pirkimų vykdymo reguliavimą sukelia ir aplinkybės, kad tokioms organizacijoms skirtingais finansiniais metais gali būti taikytinas skirtingas reguliavimas. Pvz., jei tokia organizacija įgyvendina iš Europos Sąjungos lėšų finansuojamus projektus ir šios lėšos kartu su kitomis valstybės ar savivaldybės biudžetų ar fondų lėšomis neviršija 50 procentų organizacijos metinio biudžeto, organizacija neatitinka perkančiosios organizacijos apibrėžimo ir pirkimui taikomos jau ne Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos, o Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“.

Perkančioji organizacija, vadovaudamasi Įstatymo 82 straipsnio 2 dalies nuostata, privalo įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos, jeigu Lietuvos Respublikoje veikiančios centrinės perkančiosios organizacijos siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius ir perkančioji organizacija negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas. Sprendimą dėl centrinių perkančiųjų organizacijų steigimo, jų teisinės formos ar teisės atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas perkančiajai organizacijai suteikimo pagal kompetenciją priima Vyriausybė ar jos įgaliota (įgaliotos) institucija (institucijos) arba savivaldybės taryba, kaip nustatyta Įstatymo 82 straipsnio 6 dalyje. Įstatymo 82 straipsnio 8 dalyje nustatyta pareiga centrinei perkančiajai organizacijai ketvirčiui pasibaigus per 5 darbo dienas pateikti Viešųjų pirkimų tarnybai informaciją apie perkančiųjų organizacijų vykdytus centralizuotus praėjusio ketvirčio pirkimus. Šiuo metu Vyriausybei pavaldžios įstaigos viešuosius pirkimus vykdo pačios, centralizuotai pirkimai vykdomi tik kai kurių ministrų valdymo srityse.

Siekiant viešumo, kaip pagrindinės skaidrumo sąlygos, Įstatymo 86 straipsnio 9 dalyje yra nustatyta pareiga perkančiosioms organizacijoms laimėjusio dalyvio pasiūlymą, sudarytą pirkimo sutartį, preliminarąją sutartį ir šių sutarčių pakeitimus, išskyrus informaciją, kurios atskleidimas prieštarautų informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeistų teisėtus konkrečius tiekėjo komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai, paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9¹ straipsnyje įvardintos bendrosios funkcijos, kurios gali būti atliekamos centralizuotai: buhalterinės apskaitos, dokumentų valdymo, personalo administravimo ir kitos pagalbinio pobūdžio funkcijos, o šio įstatymo 9¹ straipsnio 2 dalyje suteikta teisė Vyriausybei spręsti tiek dėl konkrečių biudžetinių įstaigų, kurių bendrosios funkcijos bus atliekamos centralizuotai, tiek dėl biudžetinės įstaigos (įstaigų), kuri (kurios) centralizuotai atliktų minėtas funkcijas. Analogiškai bendrųjų funkcijų centralizuotas atlikimas nustatytas Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 11¹ straipsnyje. Tačiau tiek pagal Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymą, tiek pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą įstaiga, kuri gali centralizuotai atlikti bendrąsias funkcijas, gali būti tik biudžetinė įstaiga.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1 projekto 1 straipsniu keičiamo Įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti nuostatą, kuri įpareigoja perkančiąją organizaciją supaprastintų viešųjų pirkimų (išskyrus mažos vertės pirkimus) procedūroms atlikti sudaromos Komisijos nariu paskirti bent vieną asmenį, turintį Viešųjų pirkimų tarnybos išduotą galiojantį bazinio pirkimų specialisto pažymėjimą, o tarptautinių viešųjų pirkimų, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių užsienio

valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų pirkimų, procedūroms atlikti – galiojanti pažengusiojo pirkimų specialisto pažymėjimą. Komisijos posėdis būtų teisėtas, kai nors vienas iš posėdyje dalyvaujančių Komisijos narių turėtų atitinkamą pirkimų specialisto pažymėjimą. 1 projekto 5 straipsniu keičiamo Įstatymo 95 straipsnio 1 dalį siūloma papildyti naujais 4¹ ir 4² punktais ir nustatyti, kad Viešųjų pirkimų tarnyba nustato bazinio ir pažengusiojo pirkimų specialisto žinių patikrinimo turinio reikalavimus ir organizuoja žinių patikrinimą bazinio ir pažengusiojo pirkimų specialisto pažymėjimams gauti. Pažymėjimai būtų išduodami 5 metų laikotarpiui ir jų galiojimas pratęsiamas tokiam pačiam terminui pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą tvarką. Už Viešųjų pirkimų tarnybos teikiamas paslaugas būtų imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava. Įtvirtinus pirkimų specialistų atestavimo sistemą, aukštesnė pirkimų specialistų kvalifikacija leis viešuosius pirkimus efektyviau išnaudoti kaip strateginę priemonę siekiant tvaraus ekonomikos augimo, socialinių, aplinkosauginių tikslų, kuriant inovacijas, taip pat mažins klaidų atliekant pirkimo procedūras tikimybę.

Identiškai 1 projekto 1 ir 5 straipsnių nuostatomis 2 projekto 1 ir 2 straipsniais siūloma pakeisti Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 31 straipsnio 3 dalį, papildyti 101 straipsnio 1 dalį naujais 4¹ ir 4² punktais ir 5 dalimi, tik Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 31 straipsnio 3 dalyje nenumatoma išimtis Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių užsienio valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų pirkimų procedūroms.

Siekiant atleisti mažas nevyriausybines organizacijas ar kitas panašaus pobūdžio perkančiąsias organizacijas nuo įpareigojimų atlikti mažos vertės pirkimų procedūras, rengti visų per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių ataskaitas, skelbti pirkimų sutartis, o nuo 2023 m. – skelbti viešųjų pirkimų planus, 1 projekto 2 straipsnyje keičiamo Įstatymo 25 straipsnyje siūloma įtvirtinti nuostatą, leidžiančią netaikyti Įstatymo reikalavimų pirkimams, kuriuos atlieka 2 straipsnio 25 dalies 2 punkto a papunkčio sąlygą atitinkančios ir Įstatymo 2 straipsnio 25 dalies 2 straipsnio b ir c papunkčiuose nustatytų sąlygų neatitinkančios perkančiosios organizacijos, kurios per finansinius metus viešiesiems pirkimams skiria ne daugiau kaip 58 000 Eur (penkiasdešimt aštuonis tūkstančius eurų) (be pridėtinės vertės mokesčio). Tuo atveju, kai šias sąlygas atitinkanti perkančioji organizacija pirkimą atlieka siekdama įgyvendinti bendrai iš Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės paramos lėšų finansuojamus projektus, pirkimui taikomi šių projektų administravimą ir finansavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai. Minėtos nuostatos padės kurti palankią aplinką nevyriausybiniams organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip svarbaus pilietinės visuomenės elemento, veiklos sąlygas.

Siekiant įgyvendinti aiškinamojo rašto 1 punkte aptartą Įstaigų viešųjų pirkimų funkcijos centralizavimo modelį Įstatymu turėtų būti suteikta teisė Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai priimti privalomai taikomus sprendimus dėl tam tikrų įstaigų viešųjų pirkimų funkcijos centralizuoto atlikimo ir konkrečių viešųjų pirkimų procedūrų iki sutarties sudarymo atlikimo kitų perkančiųjų organizacijų vardu be įgaliojimo (analogiška teisė pagal kompetenciją turėtų būti suteikiama ir savivaldybių taryboms). Atsižvelgiant į tai, 1 projekto 3 straipsniu keičiamo Įstatymo 82 straipsnio 2 dalies 2 punkte siūloma įtvirtinti nuostatą, kuri įpareigoja perkančiąją organizaciją įsigyti prekių, paslaugų ar darbų naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, jeigu Lietuvos Respublikoje veikianti centrinė perkančioji organizacija, vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybės tarybos pagal Įstatymo 82 straipsnio 6 dalį priimtu sprendimu, atlieka viešojo pirkimo procedūrą jos vardu. Atitinkamai siūloma papildyti Įstatymo 82 straipsnio 6 dalį – nustatyti, kad Vyriausybė ar jos įgaliota (įgaliotos) institucija (institucijos) arba savivaldybės taryba pagal kompetenciją priima sprendimą dėl centrinių perkančiųjų organizacijų funkcijų apimtį ir konkrečių viešųjų pirkimų procedūrų atlikimo kitų perkančiųjų organizacijų vardu. Taip bus sukuriama palankios sąlygos efektyviau ir skaidriau administruoti viešųjų pirkimų funkcijas, optimizuoti žmoniškuosius ir finansinius išteklius, didinti viešųjų pirkimų specialistų kompetenciją, specializaciją ir ekspertų

lygio žinių sutelktumą. Kartu pasitelkiant centrines perkančiąsias organizacijas viešieji pirkimai bus efektyviau išnaudojami kaip strateginė priemonė siekiant tvaraus ekonomikos augimo, socialinių, aplinkosauginių tikslų ar kuriant inovacijas.

Igyvendinus aiškinamojo rašto 1 punkte aptartą Įstaigų viešųjų pirkimų funkcijos centralizavimo modelį ir toliau bus plėtojamas VšĮ CPO LT elektroninis katalogas, kuris bus skirtas visoms Lietuvos Respublikos perkančiosioms organizacijoms. Perkančiosios organizacijos ir toliau privalės įsigyti prekes, paslaugas ir darbus iš šio katalogo, jei jis atitiks jų poreikius ir ji negalės šių poreikių patenkinti efektyviau. Priėmusi sprendimą nesinaudoti elektroniniu katalogu, perkančioji organizacija turės motyvuoti šį sprendimą, tai patvirtinantį dokumentą paskelbti kartu su pirkimo dokumentais, o tais atvejais, kai pirkimas atliekamas apie jį neskelbiant, jį saugoti kartu su kitais pirkimo dokumentais šio įstatymo 97 straipsnyje nustatyta tvarka. Siekiant aiškiai įtvirtinti, kad minėtas sprendimas reikalingas tik tuomet, kai šias paslaugas teikia organizacija, kuriai Vyriausybės sprendimu suteikta teisė centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas atlikti visoms perkančiosioms organizacijoms, atitinkamai patikslinamas Įstatymo 82 straipsnio 2 dalies 1 punktas.

Kartu, siekiant sklandaus centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo, patikslinamos ir kitos Įstatymo 82 straipsnio nuostatos, kad būtų aiškiai atskirta perkančių organizacijų ir jų vardu pirkimą atliekančios centrinės perkančiosios organizacijos atsakomybė. Pagal siūlomą reguliavimą perkančioji organizacija būtų atsakinga už sutarčių sudarymą ir vykdymą, o centrinė perkančioji organizacija – už pirkimo procedūrų atlikimą iki pirkimo sutarties sudarymo. Jei perkančioji organizacija atliktų tam tikras pirkimo procedūras, už jų tinkamą atlikimą atsakytų pati perkančioji organizacija. Taip pat, siekiant nustatyti aiškų duomenų teikimo apie perkančiųjų organizacijų centralizuotus praėjusio ketvirčio pirkimus procesą, siūloma nustatyti, kad centrinė perkančioji organizacija informaciją teiks Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į poreikį mažinti administracinius kaštus perkančiosioms organizacijoms, kurios naudojasi centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, siūloma pakeisti Įstatymo 86 straipsnio 9 dalį, ir numatyti galimybę perkančiųjų organizacijų naudai atliktų viešųjų pirkimų ataskaitas teikti ne tik pačiai perkančiajai organizacijai, bet ir centrinei perkančiajai organizacijai, atliekančiai pirkimo procedūras šios perkančiosios organizacijos vardu.

Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 90 straipsnio 1–3 ir 8 dalių pakeitimu aiškiau atskiriama perkančiųjų subjektų ir centrinės perkančiosios organizacijos atsakomybė, patikslinama, kaip skelbiami ir saugomi perkančiųjų subjektų sprendimai neatlikti pirkimo naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, nustatoma, kad centrinė perkančioji organizacija informaciją apie perkančiųjų subjektų centralizuotus praėjusio ketvirčio pirkimus teiks Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į 1 projekto pakeitimus, 3 projektu ir 4 projektu siekiama įtraukti viešųjų pirkimų procedūrų atlikimą į centralizuotai atliekamų bendrųjų funkcijų sąrašą ir neapriboti įstaigos (įstaigų), kuri (kurios) Vyriausybės sprendimu centralizuotai atliktų bendrąsias funkcijas, teisinio statuso.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma. Įstatymų projektų nuostatos sudarys geresnes ir aiškesnes sąlygas įgyvendinti Įstatymą ir Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymą. Įstatymų projektų nuostatomis siekiama taupyti viešąsias lėšas, didinti viešųjų pirkimų efektyvumą ir skaidrumą, stiprinti pirkimus atliekančių asmenų profesionalumą.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai neturės. Profesionalusis viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimas sumažins prielaidas atsirasti korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų nuostatos paskatins smulkiojo ir vidutinio verslo dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, nes centrinės perkančiosios organizacijos, pažangiai valdydamos informaciją, gali aktyviai informuoti ir skatinti tiekėjus dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, taip didinti tiekėjų konkurenciją ir valdyti galinčias kilti rizikas. Profesionalusis pirkimų vykdymas užtikrins sąžiningesnes tiekėjų dalyvavimo pirkimuose sąlygas.

Atleidus mažas nevyriausybinės organizacijas ar kitas panašaus pobūdžio perkančiąsias organizacijas nuo įpareigojimų skelbti sutartis, rengti visų per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių ataskaitas, o nuo 2023 m. ir viešųjų pirkimų planus, šiems subjektams administracinė našta sumažėtų kasmet apie 0,3 mln. eurų.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymų projektais siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turės priimti

Priėmus 1 ir 2 projektus, Viešųjų pirkimų tarnyba iki 2021 m. birželio 30 d. turės patvirtinti bazinio ir pažengusiojo pirkimų specialisto žinių patikrinimo turinio reikalavimus ir Pirkimų specialistų žinių patikrinimo organizavimo, pažymėjimų išdavimo ir jų galiojimo pratęsimo tvarkos aprašą.

Remiantis 1 projekto 3 straipsnio nuostatomis, Vyriausybės įgaliota institucija turės pakeisti Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimą Nr. 50 „Dėl centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“: jame įvardyti pasirinktas centrinės perkančiąsias organizacijas ir apibrėžti jų kompetenciją, nustatyti pareigas perkančiosioms organizacijoms, kurių vardu bus atliekamos centralizuotos viešųjų pirkimų procedūros.

Kartu Vyriausybės įgaliota institucija turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. vasario 7 d. nutarimą Nr. 126 „Dėl buhalterinės apskaitos ir personalo administravimo funkcijų atlikimo centralizuotai“.

Vyriausybės įgaliota institucija turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ ir nustatyti rinkliavos už Viešųjų pirkimų tarnybos išduodamus bazinius ir pažengusiojo viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimus dydį.

12. Kiek valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Priėmus Įstatymų projektus, žinių patikrinimo turinio reikalavimams nustatyti, rekomenduojamai mokymo medžiagai sukurti ir specialistų žinių patikrinimo procesui organizuoti iki 2021 m. gruodžio 31 d. reikės 203 000 eurų, vėliau – 40 000 eurų kasmet (šios lėšos bus dengiamos iš valstybės rinkliavos už bazinio ir pažengusiojo pirkimų specialisto pažymėjimų išdavimą).

Profesionaliam ir sėkmingam viešųjų pirkimų atlikimo funkcijos centralizavimo pasirengimo etapui, kuriam skiriami 2020 metai, būtinas 250 tūkst. eurų finansavimas VŠĮ CPO LT, kurį planuojama skirti iš Vidaus reikalų ministerijos administruojamų Europos Sąjungos lėšų 2020 metais (2019 m. birželio 19 d. pasitarimo pas Ministrą Pirmininką protokolą Nr. 6).

Kitoms centrinėms perkančiosioms organizacijoms finansavimas nereikalingas, nes lėšų perskirstymas vyks tarp atitinkamų ministrų valdymo srityje veikiančių įstaigų. Vyriausybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimas bus įgyvendintas iki 2024 m. ir tai kasmet leis sutaupyti 6,5 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų: vietoj šiuo metu skiriamų 15 mln. eurų minėtų įstaigų viešiesiems pirkimams pakaktų 9,2 mln. eurų; vietoj 594 viešųjų pirkimų specialistų pakaks 225 profesionalų. Skaičiavimai grindžiami prielaidomis, kad centralizavimo poveikis, kai, sujungus keletą pirkimų, galima atlikti vieną procedūrą, yra apie 30 proc., o vienam viešųjų pirkimų specialistui tektų 15 pirkimų per metus.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „viešasis pirkimas“, „viešojo pirkimo sutartis“, „pirkimas“, „pirkimo sutartis“, „centrinė perkančioji organizacija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Įstatymai turėtų būti išversti į anglų kalbą.

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Vilginijus Šinkevičius